

REKENKAMERCOMMISSIE RIJNLAND ENERGIENEUTRAAL

Registratienummer: 21.028966

Aan De verenigde vergadering
Van D&H
Onderwerp Rekenkamercommissie Rijnland energieneutraal
Datum 8 februari 2022

Portefeuillehouder: Thea Fierens

Voorgesteld besluit

1. Met instemming kennis te nemen van de conclusies uit het onderzoek van de rekenkamercommissie
2. De aanbevelingen uit het rapport "Rijnland Energie neutraal" over te nemen zoals weergegeven in de bijlage van deze besluitnota.

Context

De rekenkamercommissie (RKC) heeft onderzoek gedaan de doelstelling Rijnland energieneutraal. Daartoe heeft de rekenkamercommissie de volgende hoofdvraag geformuleerd: *"Is het beleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland om energieneutraal te zijn per 2025 doeltreffend en doelmatig, en hoe verhoudt zich dit tot het verschuiven van de doelstelling naar 2030 en tot het komen tot CO₂-neutraliteit"*

Het definitieve rapport van de RKC ligt nu voor met als hoofdconclusie: *"Rijnland heeft voor het bereiken van de energieneutraliteitsdoelstelling een doeltreffende en doelmatige aanpak gekozen. De VV heeft hierbij voldoende ruimte gekregen om het beleid mede vorm te geven en een kaderstellende rol gehad."*

In de deelconclusies wordt verder wel aandacht gevraagd voor;

- het beter inzichtelijk maken wat het effect is van energiebesparende maatregelen
- beleid om te kunnen toezien dat Rijnland ook ná het behalen van haar doelstelling energieneutraal blijft
- beleid voor het terugdringen van methaan en lachgasemissies uit het zuiveringsproces

Naar aanleiding van de rapportage heeft het college haar inhoudelijke reactie middels een brief aan de RKC verzonden. Deze bestuurlijke reactie is opgenomen in het rapport (hoofdstuk 5 van de bestuurlijke nota).

Argumenten

2.1 De aanbevelingen van de RKC passen binnen de huidige kaders en opzet van het energieprogramma

De hoofdconclusie van de rekenkamercommissie is dat het ingezette beleid doeltreffend en doelmatig is. De aanbevelingen vragen daarom ook niet om een herziening van de vastgestelde kaders of aanpak, maar zijn een waardevolle toevoeging aan de ingezette transitie.

2.2 De aanbevelingen van de RKC helpen de informatievoorziening over het energiebeleid verder te versterken

De meeste aanbevelingen gaan in op de behoefte voor concretere sturingsinformatie. Dit sluit aan bij de discussie over de wijze van rapporteren over de voortgang van het energieprogramma in de buraps. Door de aanbevelingen in grote lijnen over te nemen wordt beter invulling gegeven aan de informatiebehoefte van de VV.

2.3 De aanbeveling om ook beleid te maken voor broeikasgassen sluit aan bij het traject Rijnland Circulair

In het BOB-traject Rijnland Circulair is besloten dat Rijnland in 2050 (onder andere) emissieloos is. Dat betekent dat er geen schadelijke emissies meer plaatsvinden naar lucht, water of bodem. De uitstoot van broeikasgassen (inclusief lachgas en methaan) zijn onlosmakelijk onderdeel van deze ambitie. De uitwerking naar ambitie en doelstellingen naar concreet beleid en plan van aanpak zijn reeds onderdeel van de planning voor 2022/2023.

Risico's

2.1 Uitgebreidere informatievoorziening, nieuwe indicatoren en informatiesessies kosten tijd

De uitvoering van de aanbevelingen waarbij gevraagd wordt om concretere informatievoorziening en extra sessies vraagt ambtelijke voorbereiding. De werkzaamheden hiervoor passen vooralsnog binnen het reguliere takenpakket van het energieteam van Rijnland, maar gaat wel ten koste van werken aan concrete maatregelen en voortgang.

Communicatie

De positieve beoordeling van de rekenkamercommissie over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het energiebeleid verdient de aandacht van onze interne organisatie en de VV. Wanneer de resultaten van het RKC rapport met de VV worden besproken wordt hierover tegelijkertijd over gecommuniceerd op intranet. Hier zal ook kort op worden ingegaan op de opvolging van de aanbevelingen.

Bijlage 1: Toelichting aanpak aanbevelingen

Aanbeveling	Hoe wordt het opgepakt?
a. Begin op tijd met het vaststellen van investeringsbeslissingen voor 2030. De gemiddelde doorlooptijd voor de ontwikkeling van een zonneveld is meer dan twee jaar, de ontwikkeltijden voor windprojecten zijn minimaal vijf jaar. Om een bijdrage te kunnen leveren aan de energieneutraliteitsdoelstelling van 2030 is het bijvoorbeeld van belang dat de windprojecten voor 2025 concreet zijn, wil er een kans van slagen zijn om deze voor 2030 te realiseren.	- Het streven is om alle kredietvoorstellen voor energieopwekking (zon/wind) vóór 2025 aan de VV te hebben voorgelegd, zodat in de periode 2025-2030 gewerkt kan worden aan de uitvoering. Voorwaarde voor een kredietvoorstel is duidelijkheid over vergunningen en transportindicatie van de netbeheerder. - Voor de meer innovatieve technieken (aquathermie, mest-reststromenvergister, biogas) zal ook voor 2025 duidelijkheid moeten zijn. De centrale slibvergisting is echter wel afhankelijk van de planning van de nieuwbouw op Haarlem Waarderpolder
b. Maak, in overleg met de Unie van Waterschappen, beleid voor de reductie van overige broeikasgassen. Er kan dan zowel gewerkt worden aan de energieneutraliteitsdoelstelling als aan de doelstelling van klimaatneutraliteit (neutraliteit van CO₂ en van andere broeikasgassen zoals lachgas en methaan).	- De Unie van Waterschappen werkt aan een visiedocument over de "Route naar Klimaatneutraliteit". Hierin wordt nadrukkelijk ook aandacht gegeven aan (beleid en ambities op) overige broeikasgassen. Naar verwachting wordt dit in juni 2022 voorgelegd in de ledenvergadering. Rijnland heeft in het BOB-traject Rijnland Circulair in ieder geval besloten aan te sluiten bij de doelen van de Unie van Waterschappen. - Onderdeel van datzelfde VV besluit is om in 2022 een aantal circulaire trajecten verder uit te werken met een businesscase, zodat dit kan worden meegenomen in de volgende coalitieonderhandelingen. Voorstel is om de mogelijkheden om lachgas en methaan terug te dringen in het zuiveringsproces prioriteit te geven in deze verdere uitwerking. Dit kan dan landen in concreet beleid.
c. Vraag D&H om concrete afspraken te maken over het inzichtelijk maken van energieeffecten van nieuwe activiteiten, en de aanschaf van goederen en diensten.	- Voor de inkoop van goederen en diensten werken we aan een traject duurzaam opdrachtgeverschap. Dit betekent dat we zoveel mogelijk maatschappelijk verantwoord inkopen. Ook werken we bij grote projecten met Duurzaam GWW. In beide trajecten is energie integraal meegenomen. - Vaak zijn de energie-effecten van nieuwe activiteiten vooraf niet eenduidig weer te geven of is het effect zeer beperkt. Afspraak is om een energie paragraaf toe te voegen indien dit significant invloed heeft op de doelstelling, bijvoorbeeld door 1 TJp (0,15%) toename of afname te hanteren als richtlijn.
d. Let er bij kredietaanvragen voor energieopwekkende en energiebesparende maatregelen scherp op dat: • ze passen binnen de voor het	- voor energieopwekkende projecten is het standaard dat aangegeven wordt hoe deze passen binnen de kaders, wat deze bijdragen en hoe deze financieel onderbouwd is.

uitvoeringsprogramma gestelde kaders; • de bijdrage aan de doelstelling voldoende is onderbouwd; • de financiële parameters helder en correct zijn	- voor energiebesparende maatregelen is dit soms minder eenduidig aan te geven. Vaak is de bijdrage niet significant of niet inzichtelijk. Voorstel is om alleen bij kredietaanvragen die een bijdrage leveren aan de energietransitie van meer dan 1 TJp (0,15%) toename of afname hier een paragraaf aan toegevoegd wordt.
e. Besluit als VV of met het verschuiven van de doelstelling naar 2030 besloten moet worden over een nieuw uitvoeringsprogramma nodig is, of dat doorgegaan kan worden op basis van het huidige uitvoeringsprogramma. Dit zodat deze discussie de uitvoering niet onnodig vertraagt.	- de bestuurlijke kaders die gesteld zijn, blijven van kracht. Het nieuwe uitvoeringsprogramma zal meer het karakter hebben van een upgrade (2.0) versie van het huidige uitvoeringsprogramma waarin aanpassingen worden voorgesteld, zoals de verwerking van aanbevelingen vanuit de RKC en aanpassingen aan nieuwe (beleids)inzichten en ontwikkelingen. Daarnaast zal meer aandacht gegeven worden aan de concrete maatregelen die leiden tot energiebesparing.
f. Vraag D&H om een- of tweemaal per jaar een speciale oordeelvormende sessie te organiseren over nieuwe ontwikkelingen op het energiegebied voor geïnteresseerde VV leden.	- Voorstel is om eenmaal per jaar een interactieve sessie (innovatiemarkt, themacafé) te organiseren waarin de voortgang rondom het thema energie en circulariteit besproken kan worden. Daar kunnen ontwikkelingen (zoals energieopslag, stijgende gasprijs en congestie in netbeheer en het terugdringen van emissies bij zuivering) en de effecten hiervan op onze doelstelling worden besproken. Formele opinievorming en besluitvorming vinden altijd plaats binnen de reguliere VV vergaderingen.
g. Let in het gesprek over de voortgangsinformatie op dat die meer inzicht biedt in de bijdrage van individuele maatregelen aan de doelstelling, gekoppeld aan de investering en aan de aspecten in de afwegingskaders, zoals de rol van Rijnland en natuur.	- in de volgende rapportage die als bijlage van de Voorjaarsburap 2022 wordt verzonden zal meer direct de relatie tussen individuele maatregelen en de doelstelling worden beschreven. We nemen hiervoor de maatregelen uit het vastgestelde uitvoeringsprogramma als uitgangspunt.
h. Stel met D&H een indicator op waarmee de voortgang van energiebesparing, en het effect van investeringen in energiebesparende maatregelen kan worden gemonitord	- Energiebesparing is integraal onderdeel van ons reguliere werk, en is daarmee niet altijd één op één te herleiden naar energie. Als een pomp wordt vervangen door een energiezuinige pomp, dan zijn de kosten niet volledig te relateren aan de energiebesparing, maar is dat een integraal onderdeel van de renovatie. - Daarnaast zijn er veel externe factoren die invloed hebben op het energiegebruik, zoals weersinvloeden, en leidt het toenemend aantal inwoners in Rijnlands gebied tot een toename van de energievraag - Voorstel is om daarom additief aan de totale energievraag ook de energiebehoefte van het zuiveringsproces per verwijderde vervuilingseenheid te meten. Of de energiebehoefte van het watersysteem per mm neerslag. We verkennen in hoeverre het mogelijk is om via de Klimaatmonitor van waterschappen een indicator toe te voegen zodat dit jaarlijks kan worden gemeten en vergeleken.